

До реєстр. № 16051-1 від 09.09.2026
Народний депутат України
Д. Гетманцев

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування податком на додану вартість операцій з дистанційного продажу товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях»

Проектом шляхом внесення змін до Податкового кодексу України (далі – ПК), як зазначається у п. 3 пояснювальної записки до нього, передбачається «врегулювання особливостей оподаткування операцій дистанційного продажу товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

Зокрема, законопроектом запропоновано:

визначити терміни «дистанційний продаж товарів», «електронний інтерфейс», «підприємство електронного інтерфейсу», «посередник підприємства електронного інтерфейсу», «правила дистанційного продажу товарів»; встановити порядок визначення курсу валют при визначення підприємством електронного інтерфейсу належності постачання товарів, що підлягають ввезенню на митну територію України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, до дистанційного продажу товарів, та для здійснення нарахування та сплати податку на додану вартість по операціях з дистанційного продажу товарів;

впровадити особливості оподаткування податком на додану вартість операцій дистанційного продажу товарів (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро, з території іншої країни на митну територію України одержувачу - фізичній особі, яка придбала такі товари через електронний інтерфейс;

передбачити звільнення від оподаткування податком на додану вартість із ввезення на митну територію України товарів, сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 45 євро, для одного одержувача - фізичної особи в одній депеші від одного відправника - фізичної особи у міжнародних поштових відправленнях або в одному вантажі експрес-перевізника від одного

відправника - фізичної особи у міжнародних експрес-відправленнях за умови, що такі товари надсилаються відправником одержувачу без будь-якої оплати, призначаються для особистого чи сімейного використання одержувачем, їх характеристики, кількість та регулярність ввезення не вказують на те, що вони ввозяться з будь-якою комерційною метою, що відповідає положенням Директиви Ради 2006/79/ЄС;

передбачити звільнення від оподаткування податком на додану вартість із ввезення на митну територію України товарів (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро у несупроводжуваному багажу;

передбачити звільнення від оподаткування податком на додану вартість операції з дистанційного продажу товарів, призначених для цілей безпеки та оборони, операції з ввезення на митну територію України яких звільнено від оподаткування податком на додану вартість відповідно до пунктів 87¹ та 92 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (енергетичне обладнання та товари для забезпечення сил оборони України).

... що податок на додану вартість, за операціями дистанційного продажу товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, зараховується до спеціального фонду Державного бюджету України та спрямовується на забезпечення потреб Збройних Сил України».

Проект визначено альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування податком на додану вартість операцій з дистанційного продажу товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях» (реєстр. № 16051 від 07.09.2026). Головними відмінностями проекту, що розглядається, від проекту реєстр. № 16051 є: пропозиція щодо зарахування коштів від податку на додану вартість, що сплачується з операцій з дистанційного продажу товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, до спеціального фонду Державного бюджету України з наступним спрямуванням їх на забезпечення потреб Збройних Сил України; відсутність змін до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

Метою проекту, відповідно до п. 2 пояснювальної записки до нього, є «удосконалення оподаткування операцій електронної торгівлі, гармонізація національного податкового законодавства з правом Європейського Союзу,

виконання умови, визначеної у додатку І «Заходи політики щодо структурних реформ» Меморандуму про взаєморозуміння між Україною як Позичальником та Європейським Союзом як Кредитором, ратифікованого Законом України від 28.05.2026 № 4892-IX, а також зобов'язань, взятих Україною відповідно до Меморандуму про економічну та фінансову політику з МВФ».

Проект не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2026 рік, затвердженого постановою Верховної Ради України від 10.02.2026 № 4774-IX.

Головне управління, проаналізувавши проект у вкрай стислий термін та в цілому не заперечуючи можливості його прийняття, одночасно вважає за доцільне зауважити таке.

1. Відповідно до нового пп. 14.1.49¹ п. 14.1 ст. 14 ПК «дистанційний продаж товарів – постачання з використанням електронного інтерфейсу товарів (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 150 євро, які відправляються або транспортуються особою, яка здійснює постачання, або від її імені, у тому числі якщо така особа опосередковано бере участь у перевезенні або відправленні товарів, з території іншої країни на митну територію України фізичній особі (покупцю)».

У пропонованому визначенні використовується поняття «транспортування», тоді як у ПК, зокрема, в пп. «б» п. 186.1 його ст. 186, а також у новому пп. «г» цього ж пункту при визначенні місця постачання товарів для цілей оподаткування податком на додану вартість застосовується поняття – «перевезення». Це ж має місце і в Директиві 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість (далі – Директива Ради (ЄС) 2006/112) (див. п. 2 параграфа 4 ст. 14)¹.

Принагідно звертаємо увагу, що у новому пп. 14.1.49¹ п. 14.1 ст. 14 ПК одночасно вживаються різні формулювання: «відправляються або транспортуються»; «перевезенні або відправленні».

2. Новим пп. 14.1.49⁴ п. 14.1 ст. 14 ПК запроваджується термін «посередник підприємства електронного інтерфейсу – є фізична особа - підприємець або юридична особа, яка утворена та провадить свою діяльність відповідно до законодавства України, яка визначена підприємством електронного інтерфейсу - нерезидентом як особа, яка від імені та за дорученням такого підприємства електронного інтерфейсу є відповідальною за виконання зобов'язань, визначених правилами дистанційного продажу товарів». Стосовно «посередника» звертаємо увагу, що відповідно до п. 38.2 ст. 38 ПК «сплата

¹ Директива Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість : Директива; Європарламент від 28.11.2006 № 2006/112/ЄС // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_928

податку та збору здійснюється платником податку безпосередньо, а у випадках, передбачених податковим законодавством, – податковим агентом, або *представником* платника податку».

3. Відповідно до п. 191¹.10 нової ст. 191¹ ПК пропонується суми податку на додану вартість, що сплачується відповідно до цієї статті, зараховувати до спеціального фонду Державного бюджету України та спрямовувати на забезпечення потреб Збройних Сил України.

В цілому не виключаючи можливості цільового спрямування відповідних коштів, разом з тим, зазначимо таке.

3.1. Зауважимо, що визначення місця зарахування тих чи інших податків та зборів коректніше у правовому відношенні вирішувати шляхом внесення змін до бюджетного законодавства, насамперед, до Бюджетного кодексу України (далі – БК). У свою чергу, ч. 4 ст. 29 БК передбачено, що «якщо законом встановлено новий вид доходу державного бюджету, його зарахування до загального чи спеціального фонду визначається законом про Державний бюджет України на період до внесення відповідних змін до цього Кодексу». Натомість відповідних змін, у даному випадку лише до БК (оскільки стосовно закону про держбюджет коректно говорити лише у частині відповідного акта на наступний (2027 рік) бюджетний період, зважаючи, що відповідні приписи Закону, проект якого розглядається, мають набрати чинності з 1 липня 2027 року (абз. 2 п. 1 розділу II проекту)), що передбачено вимогами ч. 8 ст. 90 Регламенту Верховної Ради України, проектом не передбачено.

3.2. Стосовно пропозиції спрямовувати відповідні кошти на забезпечення потреб Збройних Сил України, зауважимо, що такий напрям виглядає досить загальним, не дозволяє визначити пріоритетність відповідних видатків в межах цього загального напрямку (як от, закупівля чи виробництво озброєння, грошове забезпечення військовослужбовців тощо), що особливо важливо в нинішніх умовах ведення війни та обмеженості фінансового ресурсу.

3.3. У контексті зазначеного також, враховуючи принцип обґрунтованості бюджетної системи (п. 5 ч. 1 ст. 7 БК), внесена пропозиція мала б супроводжуватись належними обґрунтуванням та розрахунками. Проте до проекту, відповідно до вимог ч. 1 ст. 91 Регламенту Верховної Ради України, належних обґрунтування та розрахунків не надано.

4. У супровідних документах до проекту, що передбачено вимогами п.п. 2, 3 ч. 1 ст. 91 Регламенту Верховної Ради України, не надано належного обґрунтування очікуваних соціально-економічних, правових та інших наслідків застосування закону після його прийняття, інших відомостей, необхідних для розгляду законопроекту, що дозволило б оцінити його пропозиції, насамперед, в аспекті впливу на динаміку цін на товари та послуги в Україні, розвиток

виробництва в умовах воєнного стану, динаміку надходжень та витрат бюджету, витрат на митний контроль та адміністрування відповідних платежів контролюючих органів тощо.

Також у супровідних до проекту документах відсутні пояснення/обґрунтування щодо відповідності пропонованих приписів проекту положенням Директиви Ради (ЄС) 2006/112.

В якості прикладу, зазначимо, що відповідно до п. 191¹.7 нової ст. 191¹ ПК «сума податку, зазначена у звіті про нарахування та сплату митних платежів за операціями з дистанційного продажу товарів, підлягає сплаті в національній валюті або в іноземній валюті (долар США або євро) протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку для подання такого звіту, у порядку, визначеному Митним кодексом України», тоді як згідно зі ст. 369 і Директиви Ради (ЄС) 2006/112– «оподатковувана особа, що застосовує цю спеціальну схему, повинна сплачувати ПДВ з покликанням на відповідну декларацію з ПДВ, не пізніше ніж після закінчення терміну подання декларації».

Також відповідно до нового п. 197.30 ст. 197 ПК «звільняються від оподаткування операції із ввезення на митну територію України товарів (крім підакцизних), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 45 євро, для одного одержувача - фізичної особи в одній депеші від одного відправника - фізичної особи у міжнародних поштових відправленнях або в одному вантажі експрес-перевізника від одного відправника - фізичної особи у міжнародних експрес-відправленнях. Звільнення від оподаткування, передбачене цим пунктом, застосовується до операцій із ввезення на митну територію України товарів, що надсилаються відправником одержувачу без оплати, у разі, якщо такі товари призначені для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних зі здійсненням підприємницької діяльності».

Відповідно ж до ст. 143(b) Директиви 2006/112/ЄС звільняється від оподаткування «остаточне імпортування товарів, що регулюється Директивами Ради 69/169/ЄЕС, 83/181/ЄЕС та 2006/79/ЄС». При цьому, ст. 1(2) Директиви 2006/79/ЄС передбачено звільнення для малих партій некомерційного характеру», які: «(а) *носять випадковий характер*; (b) містять лише товари, призначені для особистого чи сімейного використання вантажоодержувачів, *характер і кількість* яких не вказують на те, що вони імпортуються з будь-якою комерційною метою; (c) містити товари загальною вартістю не більше 45 євро; (d) надсилаються відправником одержувачу без будь-якої оплати».

У пропонованому проектом положенні, таким чином, не враховані ознаки – «носять випадковий характер»; «*характер і кількість*» не вказує на те, що товари імпортуються з будь-якою комерційною метою.

5. У п. 3 розділу II проекту доручається «Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня опублікування цього Закону: прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації цього Закону; привести власні нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом». Тому, на наш погляд, потребує уточнення строк набрання чинності Законом, проект якого розглядається, – «з дня, наступного за днем його опублікування» (п. 1 розділу II проекту).

6. Проект системно пов'язаний з проектом Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо особливостей здійснення митних формальностей щодо товарів, які переміщуються (пересилаються) через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях» (реєстр. № 15460 доопрацьований від 07.09.2026), у зв'язку з чим, з метою належного узгодження задля уникнення колізій в майбутньому під час застосування на практиці, обидва проекти доцільно розглядати разом.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: Я. Бережний, Н. Пархоменко, І. Фомін, Ю. Лисицька

